
BALANITIS VAN ZOON (BALANITIS PLASMACELLULARIS)

WAT IS BALANITIS VAN ZOON?

Balanitis van Zoon is een chronische ontsteking van het slijmvlies van de eikel, het topje van de penis (ook wel glans penis genoemd). Het slijmvlies is rood en geïrriteerd. Ook de binnenkant van de voorhuid kan rood en geïrriteerd zijn.

Balanitis is een algemene medische term voor een ontsteking van de eikel. Een balanitis kan worden veroorzaakt door een infectie, bijvoorbeeld door overgroei van gisten (Candida). Maar een balanitis kan ook worden veroorzaakt door andere oorzaken, bijvoorbeeld door eczeem of chronische irritatie van de huid. Balanitis van Zoon is geen infectie maar een irritatie van het slijmvlies. De aandoening is genoemd naar de Nederlandse dermatoloog Johannes Jacobus Zoon die het beeld in 1952 voor het eerst beschreef.

WAARDOOR WORDT BALANITIS VAN ZOON VEROOORZAAKT?

De oorzaak is niet helemaal precies bekend, maar men denkt dat het wordt veroorzaakt door langdurige irritatie van de huid van de eikel. Dit gebied, bedekt met de voorhuid, is vaak vochtig. Vocht en urine kunnen de huid verweken en een soort smetplekken veroorzaken. Ook huidschilfers kunnen zich ophopen in dit gebied onder de voorhuid, met name als het niet goed schoon gehouden wordt. Er kan overgroei van bacteriën ontstaan die de ontsteking onderhouden. Het gaat daarbij niet om ziekmakende bacteriën maar om onschuldige bacteriën die bij iedereen op de huid leven.

Balanitis van Zoon komt niet voor bij besneden mannen. Als er geen voorhuid meer is dan is er ook geen ophoping meer van vocht en huidschilfers. Daarnaast gaat het slijmvlies van de eikel na een besnijdenis veranderen, het wordt droger en dikker en is beter beschermd tegen de inwerking van vocht.

HOE ZIET BALANITIS VAN ZOON ER UIT?

Op de eikel ziet men rode plekken, één of meerdere, met een glanzend en vochtig oppervlak. Soms zijn er oppervlakkige schaafwondjes of delen die gemakkelijk bloeden. Meestal veroorzaakt het weinig klachten, soms jeuk, branderige sensatie, of pijn, bijvoorbeeld pijn bij het plassen. De binnenkant van de voorhuid, kan ook aangedaan raken. Het komt vooral voor bij onbesneden mannen van middelbare of oudere leeftijd.

IS BALANITIS VAN ZOON BESMETTELIJK?

Nee, balanitis van Zoon is niet besmettelijk. Het is geen infectie. U kunt gewoon seksueel contact hebben.

HOE WORDT DE DIAGNOSE GESTELD?

De diagnose wordt meestal gesteld op het klinisch beeld, op hoe het er uit ziet. Maar roodheid van het slijmvlies van de eikel kan ook door andere huidafwijkingen worden veroorzaakt. Daarom is het soms nodig om een biopsie af te nemen. Hierbij wordt na lokale verdoving een klein (3 mm groot) stukje huid verwijderd en ingestuurd naar het laboratorium pathologie. Onder de microscoop is een ontstekingsbeeld te zien met een toename van plasmacellen in de huid. Plasmacellen zijn gespecialiseerde cellen behorende tot het afweersysteem. De aanwezigheid van plasmacellen is typisch voor balanitis van Zoon, daarom wordt de aandoening ook wel **balanitis plasmacellularis** genoemd.

HOE WORDT BALANITIS VAN ZOON BEHANDELD?

Hygiëne maatregelen (schoon houden)

De eerste stap in de behandeling is het goed schoonhouden van de penis en met name het gebied onder de voorhuid. Door het gebied dagelijks goed te wassen met water en zeep of alleen met water. Daarbij moet ook de voorhuid goed naar achteren worden getrokken om alles goed schoon te houden en om ophoping van huidschilfers te verwijderen.

Antibacteriële zalven en crèmes

Het kan helpen om de overgroei van huidbacteriën te remmen door 1 of 2 keer per dag een antibacteriële crème of zalf aan te brengen, bijvoorbeeld fucidine crème of mupirocine zalf, of chloorhexidine crème.

Ontstekingsremmende zalven en crèmes

De roodheid kan worden verminderd met lokale ontstekingsremmende zalven, bijvoorbeeld met lokale corticosteroïden, of met tacrolimus zalf of pimecrolimus crème. Ook combinaties van ontstekingsremmende en antibacteriële zalven of crèmes kunnen worden gebruikt.

Besnijdenis

Bij ernstige balanitis van Zoon, die onvoldoende reageert op de behandeling met lokale middelen kan een besnijdenis (circumcisie) worden verricht door de uroloog. Besnijdenis is niet iets wat zo maar even lichtvaardig wordt gedaan, maar het helpt wel erg goed bij balanitis van Zoon.

